Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2025/1016

23.5.2025

KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2025/1016,

annettu 16 päivänä toukokuuta 2025,

poikkeuksen myöntämisestä Espanjan kuningaskunnalle eräistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 säännöksistä Melillan osalta

(tiedoksiannettu numerolla C(2025) 3175)

(Ainoastaan espanjankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon sähkön sisämarkkinoista 5 päivänä kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 ([1]) ja erityisesti sen 64 artiklan,

ottaa huomioon sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta 5 päivänä kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 ([2]) ja erityisesti sen 66 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY JA PÄÄTÖKSEN SOVELTAMISALA

(1) Espanjan kuningaskunta, jäljempänä 'Espanja', toimitti 23 päivänä marraskuuta 2020 komissiolle asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaisen Kanariansaaria, Baleaareja, Ceutaa ja Melillaa, jäljempänä yhdessä 'Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet', koskevan poikkeuspyynnön, jäljempänä 'hakemus'.

(2) Hakemuksessa pyydettiin alun perin lupaa soveltaa poikkeuksia direktiivin (EU) 2019/944 8 ja 54 artiklasta sekä asetuksen (EU) 2019/943 3 ja 6 artiklasta, 7 artiklan 1 kohdasta, 8 artiklan 1 ja 4 kohdasta, 9–11 artiklasta, 14–17 artiklasta, 19–27 artiklasta ja 35–47 artiklasta. Hakemuksessa ei täsmennetty pyydetyn poikkeuksen kestoa.

(3) Komissio julkaisi hakemuksen verkkosivustollaan 18 päivänä maaliskuuta 2021 ja kehotti jäsenvaltioita ja sidosryhmiä esittämään huomautuksia 30 päivään huhtikuuta 2021 saakka.

(4) Komissio pyysi Espanjalta lisätietoja poikkeuspyynnöstä 17 päivänä elokuuta 2021 ja 16 päivänä joulukuuta 2021. Espanja vastasi 4 päivänä lokakuuta 2021 ja 17 päivänä tammikuuta 2022. Jälkimmäisessä lausunnossaan Espanja muutti poikkeuspyyntönsä soveltamisalaa seuraavasti:

— direktiivin (EU) 2019/944 8 artiklaa koskeva poikkeuspyyntö peruutettiin kaikkien Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden osalta;

— direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklaa koskeva poikkeuspyyntö peruutettiin Baleaarien ja Ceutan osalta;

— Espanja esitti kaikkien Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden osalta uuden pyynnön, joka koski poikkeusta direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdasta;

— asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan d, f, g, h, i, l, m ja q alakohtaa koskeva poikkeuspyyntö peruutettiin kaikkien Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden osalta;

([1]) EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.
([2]) EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.

— Espanja peruutti myös pyynnön, joka koski kaikkia Manner-Espanjan ulkopuolisia alueita koskevaa poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan 1 ja 2 kohdasta, 20 artiklan 1 ja 2 kohdasta, 21 artiklan 1–6 kohdasta, 22 artiklan 1 kohdasta, lukuun ottamatta f ja h alakohtaa, 22 artiklan 4 kohdasta sekä 35–47 artiklasta;

— Espanja on asettanut Baleaareja ja Ceutaa varten pyydetyn poikkeuksen keston rajoitetuksi siihen asti, kunnes nämä alueet on integroitu tehokkaasti Manner-Espanjaan (arviolta aikaisintaan vuonna 2030).

(5) Tämän päätöksen olisi koskettava ainoastaan Melillan autonomista erillisaluetta, koska komission päätös Espanjan esittämästä Kanariansaaria koskevasta poikkeuspyynnöstä hyväksyttiin 8 päivänä joulukuuta 2023 ([3]), ja koska Espanjan esittämiä muita Manner-Espanjan ulkopuolisia alueita eli Baleaareja ja Ceutan autonomista erillisaluetta koskevia poikkeuspyyntöjä käsitellään erillisissä päätöksissä.

2. **MELILLA**

Melillan sähköjärjestelmä ja sähkömarkkinat

(6) Espanja selittää, että Melillan kaupunki ei ole yhteydessä Manner-Espanjan sähköjärjestelmään. Espanja katsoo tältä osin, että Melillan ja Iberian niemimaan välisen etäisyyden vuoksi yhteenliittäminen olisi teknisesti erittäin vaikeaa ja siitä aiheutuvat kustannukset erittäin korkeita. Tällä hetkellä ei siis ole suunnitelmia yhdistää Manner-Espanjan sähköjärjestelmää Melillan sähköjärjestelmään, mikä on Espanjan mukaan edellytys Melillan toimivalle integroimiselle Iberian niemimaan sähkömarkkinoihin.

(7) Espanja toteaa, että Melillan vuosikulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 (97,5 gigawattituntia). Espanjan mukaan Melillan kysyntä katetaan lähes kokonaan lämpövoimalaitoksilla. Vuonna 2023 Melillan vuosikulutus oli 202 gigawattituntia, josta 97,5 prosenttia on peräisin fossiilisiin polttoaineisiin perustuvasta energiantuotannosta (lähinnä dieselgeneraattoreista) ja 2,5 prosenttia uusiutuvasta energiantuotannosta ([4]).

(8) Tässä yhteydessä Espanja selittää, että uusiutuvien energialähteiden alhaisempi osuus Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla verrattuna Espanjan mantereeseen johtuu pääasiassa siitä, että uudelle tuotantokapasiteetille on käytettävissä rajallinen maantieteellinen alue, sekä kysynnän mukaan säädettävän sähköntuotannon suuremmasta tarpeesta ja energiavarastojen kapasiteetin rajallisuudesta.

(9) Espanja huomauttaa, että Espanjan ulkopuolisille alueille, mukaan lukien Melilla, on ominaista markkinoiden pieni koko, minkä vuoksi ne eivät voi hyötyä Manner-Espanjan sähköjärjestelmän kaltaisista mittakaavaeduista ja että niiden polttoainekustannukset ovat korkeammat. Niiden historiallinen eristyneisyys johtaa myös suurempaan asennetun varakapasiteetin tarpeeseen.

(10) Espanjan mukaan nämä markkinoiden erityispiirteet johtavat siihen, että sähköntuotantokustannukset ovat Manner-Espanjaan verrattuna korkeammat ja markkinoille tulo ei ole houkuttelevaa uusille yrityksille. Tämän vuoksi Melillaan ei ole kehittynyt toimivaa kilpailua.

(11) Endesa-konserni ([5]) on perinteisesti tuottanut lähes 100 prosenttia Melillassa tuotetusta energiasta. Näin on vielä nykyäänkin.

(12) Ottaen huomioon toimivan kilpailun puutteeseen ja korkeisiin kustannuksiin liittyvät ongelmat ja huolimatta kansallisista toimenpiteistä, joita on toteutettu kilpailun edistämiseksi ja taloudellisten kannustimien luomiseksi laitosten toiminnan tehostamiselle ja tuotantokustannusten alentamiseksi, Espanja katsoo, että ei ole ollut mahdollista luoda samanlaista markkinamekanismia kuin Manner-Espanjassa.

([3]) Komission päätös (EU) 2024/560, annettu 8 päivänä joulukuuta 2023, poikkeuksen myöntämisestä Espanjan kuningaskunnalle eräistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 säännöksistä Kanariansaarten osalta (EUVL L, 2024/560, 15.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/560/oj).

([4]) Ks. Evolución demanda | Informes del sistema (sistemaelectrico-ree.es).

([5]) Endesa-konserni on 70-prosenttisesti Enel-konsernin omistuksessa.

(13) Espanja selittää lisäksi, että Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla, mukaan lukien Melilla, tuotettu sähkö ei kuulu Manner-Espanjan markkinoiden tarjouskilpailujärjestelmään. Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköjärjestelmissä käytetään ajojärjestykseen taloudellista etusijajärjestystä ([6]):

— verkonhaltija asettaa voimalaitokset taloudelliseen paremmuusjärjestykseen muuttuvien kustannusten perusteella kunnes kysyntä on katettu, ottaen huomioon tekniset rajoitukset ja sähkön toimituksen takaamiseksi tarvittavat reservit;

— kysyntäpuoli (suorat kuluttajat ja toimittajat) ilmoittaa verkonhaltijalle tuntikohtaisen kysynnän kunkin Manner-Espanjan ulkopuolisen alueen sähköjärjestelmissä;

— päivittäisen ajon jälkeen kysyntäpuoli ostaa energian hintaan, joka vastaa Manner-Espanjan tarjouskilpailujärjestelmän hintaa.

(14) Espanjan mukaan tässä mekanismissa otetaan huomioon Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden korkeat sähköntuotantokustannukset ja erityispiirteet, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että kyseisten alueiden kuluttajat ja toimittajat eivät joudu kärsimään korkeammista sähköntuotantokustannuksista Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla kuin Manner-Espanjassa, mikä perustuu alueiden väliseen solidaarisuuteen.

(15) Espanja selittää lisäksi, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköntuotanto on säännelty korvausjärjestelmä markkinapohjaisen korvausjärjestelmän sijasta ja että sitä sovelletaan olosuhteissa, joissa tukkumarkkinat eivät voisi toimia ja joissa kustannukset ovat maantieteellisistä ja alueellisista syistä korkeammat kuin Manner-Espanjan sähköntuotantokustannukset.

(16) Espanja huomauttaa, että mekanismilla varmistetaan se, että sähköjärjestelmä ja julkinen talousarvio kattavat ylimääräiset kustannukset, jotka johtuvat Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden korkeampien tuotantokustannusten ja Manner-Espanjassa vallitsevaa hintaa vastaavan sähkön hinnan välisestä erotuksesta, jotta kaikki kuluttajat maksavat sähköstä saman verran riippumatta siitä, missä järjestelmässä he sitä kuluttavat.

(17) Espanjan mukaan sähkön siirto- ja jakelutoiminnan sääntely Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla on samanlaista kuin Manner-Espanjassa.

(18) Vähittäismarkkinoiden osalta Espanja selittää, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden loppuasiakkailla on oikeus valita toimittajansa samoin ehdoin kuin Manner-Espanjan loppuasiakkailla. Samoin haavoittuvassa asemassa olevien kuluttajien käsite on määritelty koko Espanjan osalta, ja yleisesti ottaen tarjonta on järjestetty yhdenmukaisesti koko maassa. Tältä osin Espanja toteaa, että Manner-Espanjan ja Manner-Espanjan ulkopuolisten vähittäismarkkinoiden välillä ei ole eroja.

Yleiskatsaus Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden oikeudelliseen kehykseen

(19) Espanja selittää, että laissa 24/2013 säädetään, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköntoimituksiin sovelletaan erityissääntelyä. Siinä säädetään myös, että tästä toiminnasta voidaan saada lisäkorvaus, joka kattaa Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähkön tuotantokustannusten ja sähkön myynnistä näillä alueilla saatavien tulojen välisen erotuksen. Laissa 24/2013 säädetään edellytyksistä, joiden on täytyttävä, jotta erillistä verkkoa ei enää pidetä sellaisena. Edellytyksinä ovat, että Manner-Espanjan ulkopuolisen alueen ja mantereen välisen liitäntäkapasiteetin on mahdollistettava pääsy mantereen tuotantomarkkinoille ja sähkön integroimiseksi on olemassa markkinamekanismeja.

(20) Espanja toteaa, että laissa 17/2013 ([7]) vahvistetaan yleiset säännökset toimitusten takaamiseksi ja kilpailun lisäämiseksi Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköjärjestelmissä. Erityisesti lain 17/2013 5 §:ssä säädetään, että verkonhaltijan on omistettava Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden vesipumppuvoimalaitokset, joiden pääasiallisena tarkoituksena on taata toimitukset, varmistaa verkon toimintavarmuus ja integroida uusiutuvia energialähteitä, joita ei voida säätää kysynnän mukaan.

([6]) Kehys vahvistetaan 31 päivänä heinäkuuta 2015 annetussa kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 (Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares).

([7]) Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

(21) Espanja ilmoittaa, että kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetään yksityiskohtaisesti sähkön tuotantotoiminnasta ja ajojärjestysmenettelystä Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköjärjestelmissä sekä tämän toiminnan korvausjärjestelmästä. Korvausjärjestelmä perustuu kahteen korvauskomponenttiin, joista toinen koskee tehtyjä investointeja ja muita kiinteitä kustannuksia ja toinen toiminnan aikana syntyviä muuttuvia kustannuksia. Tämän korvauksen tavoitteena on kattaa sähkön tuotannon lisäkustannukset Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla. Kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 lisäkustannus määritellään kaikkien tuotantokustannusten ja verkonhaltijan toteuttamassa sähkönjakelussa maksetun hinnan väliseksi erotukseksi.

(22) Lisäksi kuninkaallisella asetuksella 738/2015 otetaan käyttöön kilpailumenettely uuden kapasiteetin ja kunnostettavan kapasiteetin valintaa varten.

(23) Komissio toteaa tältä osin, että se hyväksyi kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyn korvausmekanismin valtiontuen päätöksessä asiassa SA.42270 Espanjan sähköntuotannosta Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla ([8]).

3. PYYDETYT MELILLAA KOSKEVAT POIKKEUKSET

(24) Melillaa koskeva poikkeuspyyntö perustuu sen asemaan direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 42 alakohdan mukaisena pienenä erillisenä verkkona.

3.1 Direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaiset poikkeukset

(25) Espanja pyytää poikkeusta direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdasta ja 54 artiklasta siltä osin kuin on kyse siirtoverkonhaltijan toteuttamista lisäpalvelujen hankinnoista ja siirtoverkonhaltijoiden kiellosta omistaa, kehittää, hallinnoida tai operoida energiavarastoja.

Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan mukaiset poikkeukset

(26) Espanja pyytää Melillalle poikkeusta seuraavista asetuksen (EU) 2019/943 säännöksistä:

— 3 artiklan 1 kohdan a, b, c, e, j, k, n, o ja p alakohdan markkinaperiaatteet;

— 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9, 10, 11, 14, 15, 16 ja 17 artiklan mukaiset sähkökaupan säännöt;

— 19 artiklassa säädetyt pullonkaulatuloja koskevat säännöt;

— 14 ja 15 artikla, 16 artiklan 3–13 kohta, 17 ja 19 artikla, 20 artiklan 3–8 kohta, 21 artiklan 7 ja 8 kohta, 22 artiklan 1 kohdan f ja h alakohta, 22 artiklan 2, 3 ja 5 kohta sekä 25 artiklan 2–4 kohta tulevaisuudessa mahdollisesti perustettavien uusien tukikapasiteettimekanismien osalta;

— 14–17, 19–27 ja 35–47 artikla kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 määritellyn nykyisen mekanismin osalta.

3.2 Pyydettyjen poikkeusten kesto

(27) Espanja katsoo, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden tosiasiallinen integroiminen Iberian niemimaan sähkömarkkinoihin edellyttää yhteenliitäntää Manner-Espanjan kanssa.

(28) Espanja pyytää, että Melillaa koskevia poikkeuksia ei rajoitettaisi ajallisesti.

4. KUULEMISEN AIKANA VASTAANOTETUT HUOMAUTUKSET

(29) Kuten johdanto-osan 3 kappaleessa todetaan, komissio järjesti maalis- ja huhtikuussa 2021 julkisen kuulemisen.

([8]) Päätös, annettu 28 päivänä toukokuuta 2020, SA.42270 (2016/NN) – Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories, C(2020) 3401.

(30) Kaikki julkisen kuulemisen yhteydessä esitetyt huomautukset koskivat Espanjan pyytämää poikkeusta direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklasta, joka koskee siirtoverkonhaltijan energiavarastojen omistamista, hallinnointia ja operointia.

(31) Julkisen kuulemisen vastaajat vastustivat tällaisen poikkeuksen myöntämistä, sillä se laillistaisi hankkeen, jossa espanjalainen siirtoverkonhaltija Red Eléctrica de España S.A.U., jäljempänä 'REE', saa kehittää Kanariansaarilla sijaitsevaa Chira-Soria-hanketta ([9]) ilman tarjouskilpailua, toisin kuin direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklassa säädetään. Vastaajat totesivat, että se, että poikkeus koskee myös muita Manner-Espanjan ulkopuolisia alueita, ei ole merkityksellistä, koska Baleaarien vuoristoisuuden ja Ceutan ja Melillan pienen koon vuoksi pumpatun vesivoiman varastointi näillä alueilla ei ole mahdollista ([10]).

(32) Vastaajat totesivat, että pelkkä saaristoluonne ei ole riittävä peruste poiketa direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklassa säädetystä tarjouskilpailuvaatimuksesta, sillä yksityiset osapuolet olivat tiettävästi osoittaneet kiinnostusta Chira-Soria-hanketta kohtaan. Ne katsoivat, että tätä etua ei otettu huomioon lain 17/2013 perusteella.

(33) Vastaajat korostivat lisäksi, että Espanjan sääntelyviranomainen Comisión Nacional de Mercados y Competencia (CNMC) ja Espanjan hallituksen ylin neuvoa-antava elin Consejo de Estado ovat ilmaisseet huolensa kuninkaallisesta asetuksesta 738/2015 ja REE:n asemasta, sillä se omistaa vesipumppuvoimalaitoksia ja on samalla se taho, josta ensisijaisesti riippuu vesipumppuvoimalaitosten hallinnollinen hyväksymisprosessi.

(34) Chira-Soria-hankkeen osalta vastaajat esittivät väitteitä erityisesti siitä, että Chira-Soria-hanke ei ole taloudellisesti perusteltu eikä se edistä uusiutuvan energian integrointia, ja että se herättää ympäristöllistä ja sosiaalista huolta ([11]).

5. MELILLAA KOSKEVAN POIKKEUSPYYNNÖN ARVIOINTI

5.1 Pieni erillinen verkko

(35) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan mukaisesti voidaan kahdessa tapauksessa myöntää poikkeus kyseisen asetuksen 3 ja 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9–11 artiklan, 14–17 artiklan, 19–27 artiklan, 35–47 artiklan ja 51 artiklan asiaankuuluvista säännöksistä:

a) pienten erillisten verkkojen ja pienten liitettyjen verkkojen osalta, jos jäsenvaltiot voivat osoittaa, että kyseisten verkkojen käytössä on huomattavia ongelmia. Tällaisessa tapauksessa poikkeukseen sovelletaan ehtoja, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähkön sisämarkkinoihin;

b) poikkeus koskee SEUT-sopimuksen 349 artiklassa tarkoitettuja syrjäisimpiä alueita, joita ei voida liittää unionin energiamarkkinoihin ilmeisten fyysisten syiden takia.

(36) Direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti voidaan myöntää poikkeus 7 ja 8 artiklan sekä IV, V ja VI luvun asiaankuuluvista säännöksistä pienten erillisten verkkojen ja pienten liitettyjen verkkojen osalta, jos jäsenvaltiot voivat osoittaa, että kyseisten verkkojen käytössä on huomattavia vaikeuksia. Direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että SEUT-sopimuksen 349 artiklassa tarkoitettujen sellaisten syrjäisimpien alueiden osalta, joita ei voida liittää unionin sähkömarkkinoihin, poikkeukseen on sovellettava ehtoja, joiden tavoitteena on varmistaa, että poikkeuksella ei haitata siirtymistä uusiutuvaan energiaan.

([9]) Chira-Soria-hankkeessa rakennetaan Gran Canarian saarelle energiavarasto (vesipumppuvoimalaitos), jonka asennettu kapasiteetti on 200 megawattia ja energianvarastointikapasiteetti 3,5 gigawattituntia. Lisätietoja hankkeesta on saatavilla seuraavalla sivustolla: Central hidroeléctrica de bombeo reversible Salto de Chira | Red Eléctrica (ree.es).

([10]) Vesipumppuvoimalaitos katsottaisiin direktiivin (EU) 2019/944 mukaiseksi energiavarastoksi.

([11]) Lisätietoja 8 päivänä joulukuuta 2023 annetun komission päätöksen (EU) 2024/560 johdanto-osan 33–36 kappaleessa.

(37) Sekä asetuksen (EU) 2019/943 että direktiivin (EU) 2019/944 mukaan pienten erillisten verkkojen osalta poikkeuksen on oltava kestoltaan rajoitettu ja sille on asetettava ehdot, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähkön sisämarkkinoihin. Poikkeuksessa on lisäksi varmistettava, ettei se estä tai haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista eikä kulutusjoustoa.

(38) Direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 42 alakohdan mukaan 'pienellä erillisellä verkolla' tarkoitetaan "mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 ja jossa alle viisi prosenttia vuosikulutuksesta on peräisin yhteenliittämisistä toisiin verkkoihin".

(39) Espanja selittää pyynnössään, että Melillaa ei tällä hetkellä ole kytketty Manner-Espanjan verkkoon (johdanto-osan 6 kappale). Lisäksi Espanja kertoo, että Melillan vuosikulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 (johdanto-osan 7 kappale).

(40) Espanjan toimittamien tietojen perusteella ja Espanjan sähköntuotantoa Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla koskevan komission valtiontukipäätöksen SA.42270 mukaisesti Melillan kaupunkia voidaan pitää direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 42 kohdassa tarkoitettuna pienenä erillisenä verkkona.

5.2 **Huomattavat ongelmat verkon käytössä**

5.2.1 *Mitä tarkoittaa "huomattavat ongelmat verkon käytössä"?*

(41) Lainsäätäjä ei ole määritellyt asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua 'huomattavan ongelman' käsitettä. Avoimen muotoilun ansiosta komissio voi ottaa huomioon kaikki mahdolliset pienten verkkojen erityistilanteeseen liittyvät ongelmat edellyttäen, että ne ovat huomattavia eivätkä vain vähäpätöisiä. Ongelmissa voi olla merkittäviä eroja, jotka voivat johtua paitsi kyseisen verkon maantieteellisistä erityisominaisuuksista, tuotannosta ja kulutuksesta myös teknisistä seikoista (kuten sähkön varastointi ja pientuotanto).

(42) Aiemmissa komission päätöksissä ratkaistavat ongelmat liittyivät sosiaalisen koherenssin ja/tai tasapuolisten kilpailuedellytysten säilyttämiseen mantereen ja saarten välillä tilanteessa, jossa saaren verkon käyttövarmuus edellytti lisätoimenpiteitä tai tarkoitti saarella merkittävästi suurempia kustannuksia mantereeseen verrattuna. Ilmaisua "käyttö" ei näin ollen voida tulkita suppeassa merkityksessä esimerkiksi edellyttämällä, että verkon käyttövarmuus ei toteutuisi ilman poikkeusta. Sen sijaan "ongelmien" on aina katsottu sisältävän myös tarkasteltavan verkon käyttäjille koituvat sosioekonomiset ongelmat ([12]).

(43) Lisäksi näiden huomattavien ongelmien on liityttävä pienten erillisten verkkojen tai pienten liitettyjen verkkojen toimintaan. On siis vaikea kuvitella perustelua, joka perustuisi yksinomaan verkon ulkopuolella, kuten kansallisissa tukijärjestelmissä, aiheutuviin vaikutuksiin. Tämä ei sulje pois "välillisten" vaikutusten merkitystä verkon käyttövarmuuden kannalta.

5.2.2 *Espanjan hakemuksessa esitetyt huomattavat ongelmat*

(44) Espanja tuo esiin useita haasteita ja ongelmia, jotka liittyvät sähkömarkkinoiden ja -järjestelmien käyttöön Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla, mukaan lukien Melilla:

— Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden markkinoiden pieni koko, minkä vuoksi ne eivät voi hyötyä Manner-Espanjan sähköjärjestelmän mittakaavaeduista;

— polttoainevalikoiman korkeammat kustannukset, jotka johtavat korkeampiin sähkökustannuksiin, koska suurin osa tuotannosta Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla katetaan kaasulla, hiilellä tai dieselillä;

— korkeat investointi- ja toimintakustannukset, jotka johtuvat maantieteellisestä eristyneisyydestä ja järjestelmien pienestä koosta;

([12]) Ks. esimerkiksi komission päätös, annettu 14 päivänä elokuuta 2014, poikkeuksen myöntämisestä Helleenien tasavallalle eräistä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY säännöksistä, jossa viitataan siihen, että sähkön tuotantokustannukset ovat suurempia saarilla, vaikka hinnat ovat lain mukaan vastaavat kuin mantereella.

— suurempi asennetun varakapasiteetin tarve, joka johtuu järjestelmien maantieteellisestä eristyneisyydestä. Espanja selittää erityisesti, että Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet tarvitsevat enemmän pyörivää varatehoa toimitusvarmuusvaatimusten noudattamiseksi. Toimitusvarmuusvaatimus on asennettua kapasiteettia 40–70 prosenttia suurempi verrattuna mantereen 10 prosenttiin. Tämän vuoksi voimalaitokset ovat käyttämättöminä huomattavan osan ajasta, mikä vähentää kiinnostusta investoida uuteen kapasiteettiin;

— uuden tuotantokapasiteetin sijoittamiseen liittyvät ympäristörajoitukset sekä perinteisen että uusiutuvan energian tuotantolaitosten osalta;

— maantieteellisestä sijainnista aiheutuvat kustannukset ja investoinnit, joita tarvitaan uusien yhteenliitäntöjen rakentamiseksi mantereelle.

(45) Espanjan mukaan nämä haasteet ja ongelmat johtavat kahteen Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden keskeiseen piirteeseen: sähkön korkeammat kustannukset ja kilpailun puute sähköntuotannossa.

(46) Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköntuotannon korkeiden kustannusten osalta Espanja selittää, että edellä lueteltujen haasteiden ja ongelmien vuoksi kysynnän mukaan säädettävän sähköntuotannon kustannukset ovat usein kaksinkertaiset Manner-Espanjaan verrattuna. Espanjan mukaan Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet on suljettava Manner-Espanjan markkinajärjestelmän ulkopuolelle, jotta kuluttajat maksaisivat samanlaisia hintoja kuin mantereella.

(47) Sähköntuotannon kilpailun puutteen osalta Espanja selittää, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden historiallisen kehityksen ja energia-alan houkuttelevuuden puutteen vuoksi yksi ainoa konserni on hoitanut kaikki energiahuoltoon liittyvät toiminnot. Tämän vuoksi Melillan sähköntuotannossa ei Espanjan mukaan edelleenkään ole toimivaa kilpailua, vaikka sitä on pyritty edistämään.

(48) Lisäksi Espanja tuo esiin haasteet, jotka liittyvät uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoon Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla, mukaan lukien Melilla.

5.2.3 *Arviointi*

(49) Komissio hyväksyy Espanjan perustelut, joiden mukaan Melillassa ei vielä ole edellytyksiä täysin vapautettujen sähkön tukkumarkkinoiden toteuttamiselle, koska pienten erillisten verkkojen käyttöön liittyy haasteita, koska Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköntuotannossa on hyvin vähän kilpailua ja koska yhteenliitäntäaste Manner-Espanjan markkinoihin on käytännössä olematon.

(50) Näin ollen voidaan olettaa, että Melillassa ei voida toteuttaa toimivia tukkumarkkinoita ilman julkista interventiota, ja tämän seurauksena useita termiinimarkkinoita, vuorokausimarkkinoita, päivänsisäisiä markkinoita ja tasehallintamarkkinoita koskevia säännöksiä ei voida toistaiseksi panna täytäntöön tällä alueella.

(51) Komissio voi todeta päätelmänään, että asetuksen (EU) 2019/943 ja direktiivin (EU) 2019/944 täysimääräinen soveltaminen alueisiin, joita tämä poikkeuspyyntö koskee, aiheuttaisi huomattavia ongelmia Melillan sähköverkon käytölle.

5.3 **Poikkeuksen soveltamisala**

5.3.1 *Direktiivin (EU) 2019/944 54 ja 66 artikla*

(52) Direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklan 1 kohdassa kielletään siirtoverkonhaltijoita omistamasta, kehittämästä, hallinnoimasta tai operoimasta energiavarastoja.

(53) Kyseisen direktiivin 54 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat sallia poikkeamisen tästä säännöstä, jos energiavarastot ovat täysin integroituja verkkokomponentteja ja sääntelyviranomainen on antanut hyväksyntänsä tai jos kaikki kyseisen kohdan a–c alakohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

(54) Kuten edellä johdanto-osan 36 kappaleessa todetaan, direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla jäsenvaltiot voivat pyytää poikkeusta VI luvun säännöistä (mukaan lukien 54 artikla) pienten erillisten verkkojen osalta, jos ne voivat osoittaa, että kyseisten verkkojen käytössä on huomattavia ongelmia.

(55) Sen lisäksi, että Espanja käyttää direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklan 2 kohdassa säädettyä poikkeusmahdollisuutta, se voi näin ollen pyytää komissiolta 66 artiklan nojalla poikkeusta direktiivin 54 artiklasta Melillan osalta.

5.3.1.1 Hakemus

(56) Kuten johdanto-osan 20 kappaleessa kuvataan, lain 17/2013 5 §:ssä säädetään, että verkonhaltijan on omistettava Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden vesipumppuvoimalaitokset, joiden pääasiallisena tarkoituksena on taata toimitukset, varmistaa verkon toimintavarmuus ja integroida uusiutuvia energialähteitä, joita ei voida säätää kysynnän mukaan.

(57) Espanja huomauttaa hakemuksessaan, että Melillan pienen koon vuoksi vesivoimalaitosten asentaminen on melko epätodennäköistä, mutta niiden sijaan voitaisiin harkita muuntyyppisiä varastoja. Tältä osin Espanja viittaa siirtoverkonhaltijan tekemiin tutkimuksiin. Niissä todetaan, että eristyneisiin alueisiin sovellettavien hiilestä irtautumista koskevien sitoumusten sekä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotannon ja kysyntäjouston kasvamisen takia tarvitaan varastoja, jotta voidaan varmistaa energiansaanti vahvistettujen laatu- ja turvallisuusvaatimusten mukaisesti.

(58) Espanja pyytää näin ollen poikkeusta direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklasta Melillan osalta direktiivin 66 artiklan mukaisesti.

5.3.1.2 Arviointi

(59) Kuten johdanto-osan 53 kappaleessa todetaan, komissio toteaa, että direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklaan sisältyy jo sen 2 kohdassa jäsenvaltioille annettu mahdollisuus poiketa kyseisen artiklan 1 kohdan säännöstä, jonka mukaisesti siirtoverkonhaltijat eivät saa omistaa, kehittää, hallinnoida tai operoida energiavarastoja.

(60) Kun otetaan huomioon direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklan 2 kohdassa säädetty mahdollisuus, komissio katsoo, että direktiivin 66 artiklan mukainen poikkeus 54 artiklan 1 kohdasta ei ole perusteltu kaikentyyppisten energian varastointiteknologioiden osalta, koska se estäisi energianvarastointihankkeiden markkinaehtoisen kehittämisen.

(61) Komissio korostaa lisäksi, että laissa 17/2013 vahvistettu siirtoverkonhaltijoiden velvollisuus omistaa ja operoida energiavarastoja Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla vaikuttaa perustuvan kriteereihin, jotka poikkeavat direktiivin (EU) 2019/944 54 artiklassa säädetyistä kriteereistä. Tässä päätöksessä arvioidaan ainoastaan, täyttyvätkö direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan 1 kohdan mukaiset poikkeuksen edellytykset, eikä siinä ennakoida komission arviota lain 17/2013 yhteensopivuudesta direktiivissä (EU) 2019/944 säädettyjen vaatimusten kanssa.

5.3.2 *Direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohta*

(62) Espanjan mukaan toimivan kilpailun puute sähköntuotannon alalla estää vääristymättömien sähkömarkkinoiden syntymisen Manner-Espanjan ulkopuolisille alueille. Erityisesti se estää siirtoverkonhaltijaa perustamasta ja operoimasta Melillassa tasehallintamarkkinoita, mukaan luettuna markkinapohjaisten taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen hankkiminen.

(63) Komissio katsoo, että johdanto-osan 9–12 kappaleessa esitetyt syyt estävät tällä hetkellä tasehallintamarkkinoiden luomisen ja taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen markkinaehtoisen hankkimisen Melillassa. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeukset direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdassa säädetyistä velvoitteista direktiivin 66 artiklan mukaisesti ovat perusteltuja.

5.3.3 *Asetuksen (EU) 2019/943 II luku: Sähkömarkkinoita koskeva yleiset säännöt – 3 ja 6 artikla, 7 artiklan 1 kohta, 8 artiklan 1 ja 4 kohta, 9, 10 ja 11 artikla*

5.3.3.1 Hakemus

(64) Espanjan mukaan sähköntuottajien välisen toimivan kilpailun puute estää sääntelemättömien sähkömarkkinoiden syntymisen. Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla, mukaan lukien Melilla, ajojärjestyspäätökset perustuvat teknisiin ja taloudellisiin kriteereihin, joihin ei aina voida soveltaa markkinasääntöjä. Lisäksi Espanja selittää, että hinnanmuodostus Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla ei perustu kyseisten alueiden tarjontaan ja kysyntään, vaan Manner-Espanjan hintoihin, jotta estettäisiin se, että Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla asuvat kuluttajat joutuisivat maksamaan sähköntuotannosta kyseisillä alueilla aiheutuvat lisäkustannukset.

(65) Tämän vuoksi Espanja pyytää poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan seuraavista säännöksistä:

— a, b, o ja p alakohdat, koska Espanjan mukaan hinnat kyseisillä markkinoilla eivät voi muodostua vapaasti kysynnän ja tarjonnan perusteella eikä näillä alueilla toimi termiinimarkkinoita;

— c alakohta, koska Espanja katsoo, että joustavan tuotannon ja kulutusjouston kehittämistä helpottavia markkinasääntöjä ei ehkä voida soveltaa kyseisillä alueilla;

— e ja k alakohta, koska Espanjan mukaan sähköntuottajat eivät ole vastuussa tuottamansa sähkön myynnistä (sen sijaan verkonhaltijan tehtävänä on päättää, mitkä voimalaitokset olisi ajettava verkkoon), eivätkä ne voi tehdä aggregoituja tarjouksia;

— j alakohta, koska Espanja katsoo, että näiden alueiden varastointistrategiassa saatetaan edellyttää, että energiavarastolla on etusija eikä se ole tasavertainen muiden tuotantolaitosten kanssa;

— n alakohta, jonka osalta Espanja toteaa, että periaatteessa sähköntuotannon markkinoille tulo ja markkinoilta poistuminen voisi perustua yritysten arvioon toimintansa taloudellisesta ja rahoituksellisesta elinkelpoisuudesta, mutta käytännössä tuotantoyritysten ei ole mahdollista osallistua järjestelmään ilman säänneltyä maksujärjestelmää, jolla voidaan kattaa tuotantokustannukset.

(66) Espanja korostaa 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan sekä 9, 10 ja 11 artiklan osalta, että vaikka Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköjärjestelmää ohjaa ajojärjestysjärjestelmä, joka toimii unionin sähkömarkkinoita muistuttavalla tavalla, esimerkiksi päivittäisten ja päivänsisäisten ajojärjestysten avulla, kyseessä on säännelty järjestelmä. Ostohinta perustuu Manner-Espanjan hintaan eikä tunnustettuihin kustannuksiin, joita tuottajille aiheutuu niiden sähköntuotantotoiminnan, mukaan lukien tasehallintapalvelut, harjoittamisesta. Tällä perusteella Espanja pyytää poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklasta, 7 artiklan 1 kohdasta, 8 artiklan 1 ja 4 kohdasta sekä 9, 10 ja 11 artiklasta, sillä Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla, mukaan lukien Melilla, ei ole tasehallintamarkkinoita eikä myöskään mahdollisuutta integroitua unionin vuorokausimarkkinoihin ja päivänsisäisiin markkinoihin, koska yhteys Manner-Espanjaan puuttuu.

(67) Asetuksen (EU) 2019/943 7 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan 1 ja 4 kohdan osalta Espanja huomauttaa, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden eristyneisyyden vuoksi ajojärjestyksiä käytetään Manner-Espanjan ja unionin markkinoista riippumatta, lukuun ottamatta sitä, että energian oston viitehinta perustuu Manner-Espanjan hintaan, ja että ajojärjestykset perustuvat tuntikohtaisiin aikatauluihin.

(68) Samoin edellä esitetyn mukaisesti Espanja katsoo, että asetuksen (EU) 2019/943 9–11 artiklassa tarkoitettuja termiinimarkkinoiden integrointia, tarjousten teknisiä rajoja ja toimittamatta jääneen sähkön arvoa ei sovelleta Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden ajojärjestyksiin.

5.3.3.2 Arviointi

(69) Asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisestä kohtaa koskevan poikkeuspyynnön osalta komissio katsoo, että

— koska johdanto-osan 9–12 kappaleessa esitettyjen syiden mukaan Melillan sähkönhintoja ei muodosteta markkinaperusteisen lähestymistavan mukaisesti, vaan erityisen säännellyn mekanismin avulla, jossa verkonhaltija huolehtii tuotannon ajojärjestyksestä kunkin Manner-Espanjan ulkopuolisen alueen osalta, on perusteltua poiketa asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan a, b, e ja k alakohdasta.

— koska johdanto-osan 9–12 kappaleessa esitettyjen syiden mukaan Melillassa ei ole termiinimarkkinoita ja koska verkonhaltijan ajojärjestys sisältää viikoittaisia, päivittäisiä ja päivänsisäisiä ennusteita sekä reaaliaikaisia poikkeamia, on myös perusteltua poiketa asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan o ja p alakohdasta.

— vaikka tunnustetaankin, että nykyinen säännelty järjestelmä ja Melillan erityispiirteet saattavat vaikeuttaa joustavamman sähköntuotannon, vähähiilisen sähköntuotannon ja kulutusjouston kehittämistä, markkinasääntöjä on silti sovellettava, jotta niiden kehittämistä kannustetaan mahdollisuuksien mukaan. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdasta ei ole perusteltu.

— asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan j alakohta ei estä sitä, että Melillassa toteutettaville energianvarastointihankkeille annetaan etusija, jos näitä hankkeita pidetään esimerkiksi parhaana vaihtoehtona Melillan toimitusvarmuuden varmistamiseksi. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan j alakohdasta ei ole perusteltu.

— asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan n alakohdan osalta yrityksen sähköntuotantomarkkinoille tulon tai niiltä poistumisen olisi perustuttava kyseisen yrityksen tekemään arviointiin oman toimintansa taloudellisesta ja rahoituksellisesta elinkelpoisuudesta ottaen huomioon mahdollisuus saada johdanto-osan 15 ja 16 kappaleessa mainittu säännelty korvaus. Näin ollen poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan n alakohdasta ei ole Melillan osalta perusteltu.

(70) Mitä tulee pyydettyyn poikkeukseen asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklasta, 7 artiklan 1 kohdasta ja 8 artiklan 1 ja 4 kohdasta sekä 9, 10 ja 11 artiklasta, kyseisissä säännöksissä viitataan vaatimuksiin, jotka koskevat termiinimarkkinoita, vuorokausimarkkinoita, päivänsisäisiä markkinoita ja tasehallintamarkkinoita. Espanjan toimittamien tietojen perusteella näitä markkinoita ei voida tosiasiallisesti toteuttaa Melillassa (johdanto-osan 9–12 kappale). Näin ollen komissio katsoo, että poikkeaminen näistä säännöksistä on perusteltua.

5.3.4 *Asetuksen (EU) 2019/943 III luku: Verkkoon pääsy ja siirtorajoituksen hallinta – 14–17 artikla ja 19 artikla*

5.3.4.1 Hakemus

(71) Espanja selittää, että 14–16 ja 19 artiklassa säädettyjä vaatimuksia ei voida soveltaa Manner-Espanjan ulkopuolisiin alueisiin sen vuoksi, että siirtoverkonhaltija huolehtii sähköntuotannon ajojärjestyksestä kunkin sähköjärjestelmän osalta näillä alueilla, eivätkä nämä verkot muodosta erillisiä yhteenliitettyjä tarjousalueita. Espanja selittää myös, että koska Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet eivät muodosta erillisiä tarjousalueita, niihin ei liity alueiden välisiä kapasiteettimarkkinoita eikä näin ollen synny pullonkaulatuloja.

5.3.4.2 Arviointi

(72) Poikkeukset asetuksen (EU) 2019/943 7 artiklan 1 kohdasta ja 8 artiklan 1 kohdasta johtavat siihen, että Melillaa ei sisällytetä integroituihin vuorokausimarkkinoihin ja päivänsisäisiin markkinoihin. Sen vuoksi joitakin näiden markkinoiden toimintaan liittyviä säännöksiä ei välttämättä sovelleta Melillaan.

(73) Asetuksen (EU) 2019/943 14–17 ja 19 artikla koskevat tarjousalueita sekä kapasiteetin ja siirtorajoitusten hallintaa tarjousalueiden välillä. Tässä yhteydessä komissio toteaa, että Melilla ei muodosta erillistä tarjousaluetta ja että Espanja ei tällä hetkellä aio rakentaa yhteenliitäntää Melillan ja mantereen välille. Koska 14 ja 15 artiklalla pyritään optimoimaan markkinaperusteinen ajojärjestys tarjousalueiden välillä, komissio katsoo, että näistä säännöksistä poikkeaminen on perusteltua. Sen sijaan 16 artiklan 3–13 kohdan sekä 17 ja 19 artiklan säännöksiä ei lähtökohtaisestikaan sovelleta Melillaan, koska se ei muodosta erillistä tarjousaluetta. Tästä seuraa, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan 3–13 kohdan sekä 17 ja 19 artiklan vaatimuksista ei ole perusteltu.

(74) Asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan 1 ja 2 kohdan osalta, jotka sisältävät siirtorajoituksen hallintaa koskevat yleiset periaatteet, komissio katsoo, että kun otetaan huomioon Melillan sähköjärjestelmän eristyneisyys ja pieni koko sekä tästä sen käytölle aiheutuvat huomattavat ongelmat, poikkeus on perusteltu.

5.3.5 *Asetuksen (EU) 2019/943 IV luku: Resurssien riittävyys – 20 artiklan 3–8 kohta, 21 artiklan 7 ja 8 kohta, 22 artiklan 1 kohdan f ja h alakohta, 22 artiklan 2, 3 ja 5 kohta sekä 25 artiklan 2–4 kohta*

5.3.5.1 Hakemus

(75) Espanja selittää, että Manner-Espanjan ulkopuoliset alueet ovat maantieteellisesti eristyneitä, koska yhteys Manner-Espanjaan on vähäinen tai olematon, ja tämän vuoksi verkonhaltijan kullekin Manner-Espanjan ulkopuoliselle alueelle tekemät resurssien riittävyysarvioinnit ovat itsenäisiä, eikä niitä ole integroitu eurooppalaiseen resurssien riittävyysarviointiin tai Manner-Espanjan resurssien riittävyysarviointiin. Tämän vuoksi Espanja katsoo, että joitakin IV luvun säännöksiä ei voida soveltaa Manner-Espanjan ulkopuolisiin alueisiin. Espanja korostaa kuitenkin, että nykyisillä kansallisilla säännöillä pyritään mahdollisuuksien mukaan varmistamaan Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden ja Manner-Espanjan markkinoiden yhtäläinen kohtelu esimerkiksi toimitusvarmuuden tason tai resurssien riittävyyden arvioinnissa käytettävien menetelmien osalta.

(76) Espanja katsoo, että riittävyys Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla varmistetaan kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyllä uuden kapasiteetin jakamista koskevalla erityisellä mekanismilla, kuten johdanto-osan 21–23 kappaleessa kuvataan. Espanja on sitä mieltä, että tämä mekanismi olisi säilytettävä Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden ainutlaatuisen luonteen vuoksi, ja pyytää sen vuoksi poikkeusta 20 artiklan 3–8 kohdasta, 21 artiklan 7 ja 8 kohdasta, 22 artiklan 1 kohdan f ja h alakohdasta, 22 artiklan 2, 3 ja 5 kohdasta sekä 25 artiklan 2–4 kohdasta.

(77) Espanja katsoo, että Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden resurssien riittävyysarvioinnit ovat asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklan 1 ja 2 kohdan periaatteiden mukaisia. Espanja selittää lisäksi, että jos riittävyyteen liittyviä huolenaiheita havaitaan, niihin puututaan käynnistämällä tarjouskilpailumenettely (kuten kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetään) yhdistettynä uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kapasiteetin huutokauppojen arviointiin. Kyse on menettelyistä, joihin ei Espanjan mukaan voida soveltaa asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklan 3–8 kohdan vaatimuksia.

(78) Espanja selittää, että asetuksen (EU) 2019/943 21 artiklan 7 ja 8 kohdan säännökset eivät ole yhteensopivia kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyn mekanismin kanssa. Siinä todetaan kuitenkin, että kaikkiin tuleviin uusiin kapasiteettimekanismeihin sovelletaan asetuksen 21 artiklan 7 ja 8 kohdan vaatimuksia.

(79) Espanja toteaa, että kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetty mekanismi on myös ristiriidassa seuraavien asetuksen (EU) 2019/943 säännösten kanssa:

— 22 artiklan 1 kohdan f alakohta, jossa säädetään, että korvaus on määritettävä kilpailuun perustuvassa menettelyssä, koska Espanjan mukaan nykyisessä mekanismissa korvaus ei perustu kilpailuun perustuvaan menettelyyn, vaan vertailuarvoon, jolla kannustetaan tehokkuuteen;

— 22 artiklan 1 kohdan h alakohta, jossa säädetään, että kapasiteettimekanismien on oltava avoimia kaikkien resurssien osallistumiselle, jos ne pystyvät tarjoamaan vaadittavan teknisen suorituskyvyn, koska Espanjan mukaan mekanismia sovelletaan ainoastaan kysynnän mukaan säädettäviin laitoksiin;

— 22 artiklan 2 kohta, jossa luetellaan strategisten reservien rakenteelliset ominaisuudet, joiden mukaisia niiden on oltava, koska Espanjan mukaan siinä viitataan tasehallintamarkkinoihin, joita ei ole olemassa Manner-Espanjan ulkopuolisilla alueilla;

— 22 artiklan 3 kohta, jossa asetetaan lisävaatimuksia muille kapasiteettimekanismeille kuin strategisille reserveille, koska Espanjan mukaan nykyinen mekanismi ei täytä näitä vaatimuksia: hinta ei laske nollaan, kun tarjottu kapasiteetti on riittävä, korvaus ei ole sidottu ainoastaan kapasiteettiin ja kapasiteettivelvoitteita ei voida siirtää;

— 22 artiklan 4 kohta, joka sisältää kapasiteettimekanismien hiilidioksidipäästörajoja koskevat vaatimukset, koska Espanjan mukaan nykyiseen mekanismiin ei sisälly mitään tällaista vaatimusta, mutta se mahdollistaa teknisten rajoitusten asettamisen;

— 22 artiklan 5 kohta, jossa edellytetään 4 päivänä heinäkuuta 2019 sovellettavien kapasiteettimekanismien mukauttamista.

(80) Espanja selittää, että Manner-Espanjan ulkopuolisia alueita koskevat luotettavuusstandardit eivät ole yhdenmukaisia asetuksen (EU) 2019/943 25 artiklan 3 kohdan vaatimusten kanssa sen vuoksi, että niissä ei oteta huomioon markkinoille tulon kustannuksia. Espanja lisää, että vaikka standardit olisivat samat, ne saattaisivat kehittyä tiukempiin arvoihin eri tahtiin, minkä perusteella se pyytää poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 25 artiklan 2–4 kohdasta.

5.3.5.2 Arviointi

(81) Asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklassa käsitellään resurssien riittävyyttä sähkön sisämarkkinoilla, ja siinä asetetaan jäsenvaltioille velvoitteita siitä, miten resurssien riittävyyttä seurataan ja miten toimitaan, kun havaitaan resurssien riittävyyteen liittyviä huolenaiheita, nimittäin laatimalla täytäntöönpanosuunnitelma, jonka tavoitteena on muun muassa sääntelyvääristymien poistaminen, tasehallintapalvelujen markkinaehtoisten hankintojen varmistaminen tai säänneltyjen hintojen poistaminen. Komissio toteaa, että Espanja on jo laatinut ja toimittanut komissiolle täytäntöönpanosuunnitelman osana valtiontukiprosessia asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti. Komissio antoi lausunnon Espanjan täytäntöönpanosuunnitelmasta 13 päivänä maaliskuuta 2024 asetuksen (EU) 2019/943 ([13]) 20 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 20 artiklan 3–8 kohdasta ei ole perusteltu.

(82) Asetuksen (EU) 2019/943 21 artiklan 7 kohta kumottiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2024/1747 ([14]). Näin ollen sitä ei enää sovelleta Manner-Espanjan ulkopuolisiin alueisiin. Asetuksen (EU) 2019/943 ([15]) 21 artiklan 8 kohdasta poikkeamista koskevan pyynnön osalta komissio toteaa, että vaikka kyseisessä säännöksessä ei enää täsmennetä, että kapasiteettimekanismien olisi oltava väliaikaisia, siinä säädetään, että komissio hyväksyy kapasiteettimekanismit enintään kymmeneksi vuodeksi. Myöskään Melillan sähköjärjestelmän tulevaa kehitystä ei ole mahdollista ennustaa. Näin ollen kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyn säännellyn korvausmekanismin kesto olisi rajoitettava ajanjaksoksi, joka jatkuu 31 päivään joulukuuta 2029 saakka, kuten asiassa SA.42270 tehdyssä valtiontukipäätöksessä on hyväksytty Melillan osalta.

(83) Asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklassa vahvistetaan kapasiteettimekanismeihin sovellettavat suunnitteluperiaatteet. Komissio katsoo, että asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 1 kohdan f ja h alakohdasta tehtävä poikkeus, jota sovellettaisiin asiassa SA.42270 tehdyssä valtiontukipäätöksessä vahvistetun säännellyn korvausmekanismin voimassaolon päättymisen jälkeen, voisi haitata siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämiseen, energian varastointiin, sähköiseen liikkumiseen ja kulutusjoustoon, koska näiden säännösten tarkoituksena on mahdollistaa kaikkien teknologioiden osallistuminen kilpailuun perustuen. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus 22 artiklan 1 kohdan f ja h alakohdasta ei ole perusteltu. Tämä ei saisi vaikuttaa Melillaa koskeviin sitoumuksiin ja sopimuksiin, jotka on tehty kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyn korvausmekanismin mukaisesti, sellaisena kuin se on hyväksytty asiassa SA.42270 tehdyllä valtiontukipäätöksellä.

(84) Espanjan toimittamien tietojen perusteella (johdanto-osan 79 kappale) komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 2 kohdan vaatimuksista on perusteltu, koska strategisten reservien erityiset suunnitteluvaatimukset liittyvät erottamattomasti toimivien tasehallintamarkkinoiden luomiseen. Sen sijaan poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 3 kohdasta ei ole perusteltu, koska kapasiteettimekanismien erityiset suunnitteluvaatimukset on tarkoitettu sovellettaviksi riittävän kehittyneistä tasehallintamarkkinoista riippumatta.

(85) Asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 5 kohdasta poikkeamista koskevan pyynnön osalta komissio katsoo, että poikkeus ei ole perusteltu, koska kyseisen asetuksen 22 artiklan 5 kohtaa ei sovelleta 4 päivän heinäkuuta 2019 jälkeen hyväksyttyihin kapasiteettimekanismeihin.

(86) Asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 4 kohdan osalta, jossa säädetään kapasiteettimekanismien hiilidioksidipäästörajoja koskevista vaatimuksista, komissio katsoo, että hiilidioksidipäästörajoja koskevia vaatimuksia ei voida soveltaa nykyiseen säänneltyyn korvausmekanismiin, joka on hyväksytty valtiontukipäätöksellä asiassa SA.42270, kun otetaan huomioon Melillan sähköjärjestelmän pieni koko, uuden tuotantokapasiteetin tarvitsemien ympäristölupien hankkimiseen liittyvät rajoitteet ja suurempi tarve sähköntuotantoon, jota voidaan säätää kysynnän mukaan, jotta voidaan turvata uusiutuvien energialähteiden integrointi Melillassa ja taata toimitusvarmuus. Komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 4 kohdasta, jota sovelletaan asiassa SA.42270 tehdyssä valtiontukipäätöksessä vahvistetun säännellyn korvausmekanismin voimassaolon päättymisen jälkeen, voisi haitata siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista ja kulutusjoustoa,

([13]) https://circabc.europa.eu/ui/group/8f5f9424-a7ef-4dbf-b914-1af1d12ff5d2/library/b8dcbe85-7324-4e83-9752-fe974fc42cad/details?download=true.

([14]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1747, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, asetusten (EU) 2019/942 ja (EU) 2019/943 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamisen osalta (EUVL L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj).

([15]) Sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) 2024/1747.

sillä näillä säännöksillä pyritään mahdollistamaan kaikkien teknologioiden osallistuminen kilpailuun perustuen. Näin ollen komissio katsoo, että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 4 kohdasta ei ole perusteltu. Tämä ei saisi vaikuttaa Melillaa koskeviin sitoumuksiin ja sopimuksiin, jotka on tehty kuninkaallisessa asetuksessa 738/2015 säädetyn korvausmekanismin mukaisesti, sellaisena kuin se on hyväksytty asiassa SA.42270 tehdyllä valtiontukipäätöksellä.

(87) Komissio katsoo Espanjan toimittamien selvitysten perusteella (ks. johdanto-osan 80 kappale), että poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 25 artiklan 2–4 kohdasta Melillan sähköjärjestelmien käytön osalta on perusteltu 31 päivään joulukuuta 2029 saakka, kuten Melillan osalta todetaan valtiontukipäätöksessä asiassa SA 42270.

5.3.6 *Poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 14–17, 19–27 ja 35–47 artiklasta kuninkaallisen asetuksen 738/2015 mukaista mekanismia varten*

(88) Hakemuksessaan, sellaisena kuin se on muutettuna Espanjan 17 päivänä tammikuuta 2022 lähettämillä toisilla selvennyksillä, Espanja totesi, että kuninkaallisen asetuksen 738/2015 mukaista nykyistä mekanismia varten tarvitaan poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 14–17, 19–27 ja 35–47 artiklasta. Komissio katsoo, että näin laaja poikkeus ei ole tarpeen sen soveltamisen varmistamiseksi. Komission näkemyksen mukaan ainoastaan edellä mainituissa kohdissa mainitut poikkeukset ovat perusteltuja.

5.4 **Ei haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista eikä kulutusjoustoa**

(89) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan 1 kohdan viidennen alakohdan ja direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan 2 kohdan mukaisesti poikkeuspäätöksessä on varmistettava, että se ei haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista ja kulutusjoustoa.

(90) Uusiutuvaan energiaan siirtymisen ja jouston lisäämisen (mukaan lukien kulutusjousto) ja energian varastoinnin osalta on tärkeää huomata, että hyvin toimivien termiinimarkkinoiden, vuorokausimarkkinoiden, päivänsisäisten markkinoiden ja tasehallintamarkkinoiden olisi asetuksessa (EU) 2019/943 ja direktiivissä (EU) 2019/944 asetettujen vaatimusten mukaisesti tarjottava tarvittavat ajojärjestys- ja investointisignaalit, jotta voidaan maksimoida näiden teknologioiden potentiaalinen kehitys. Esimerkiksi sellaiset kulutusjoustot, jotka voidaan aktivoida aikoina, jolloin Melillan sähköjärjestelmä on stressitilanteessa, olisi periaatteessa helpompi saavuttaa järjestelmässä, jossa kysynnän hinnat heijastavat Melillan sähköntuotannon tuntikohtaista tilannetta Manner-Espanjan sähköntuotannon tuntikohtaisen tilanteen sijasta. Tämä ei automaattisesti estä kulutusjouston tai muunlaisen jouston kehittämistä nykyisessä sääntely-ympäristössä. Ei kuitenkaan voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että poikkeuspäätöksellä voi olla kielteinen vaikutus tällaiseen mahdolliseen kehitykseen.

(91) Toisaalta asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklassa ei edellytetä, että poikkeuspäätöksissä maksimoidaan jouston tai energian varastoinnin mahdollisuudet. Mainitun asetuksen 64 artiklan mukaisella poikkeuksella pyritään ainoastaan varmistamaan, että se ”ei haittaa” tällaista siirtymistä. Toisin sanoen poikkeuksen ei tule estää kehitystä, joka ilman poikkeusta tapahtuisi luontaisesti. On erittäin epätodennäköistä, että ilman poikkeusta Melillan sähköjärjestelmään kehittyisi hyvin toimivat termiinimarkkinat, vuorokausimarkkinat, päivänsisäiset markkinat ja tasehallintamarkkinat. Tämä johtuu 2 jaksossa kuvatuista Manner-Espanjan ulkopuolisten alueiden sähköjärjestelmien käyttöön liittyvistä haasteista, hyvin vähäisestä kilpailusta sähköntuotannon alalla ja yhteyksien puuttumisesta Manner-Espanjan markkinoihin. On kuitenkin tarpeen varmistaa, että poikkeukset poistetaan asteittain, kun edellytykset toimivien tukkumarkkinoiden kehittämiselle ovat olemassa. Tämän vuoksi komissio vahvistaa tässä päätöksessä poikkeukselle rajoitetun keston ja tiukat ehdot poikkeuksen jatkamiselle, kuten jäljempänä 5.5 jaksossa esitetään.

(92) Poikkeuksella ei vaikuta olevan havaittavaa vaikutusta sähköiseen liikkumiseen.

5.5 **Poikkeuksen kesto ja ehdot, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähkön sisämarkkinoihin**

(93) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaan pienten erillisten verkkojen osalta poikkeuksen on oltava kestoltaan rajoitettu ja siihen on sovellettava ehtoja, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähkön sisämarkkinoihin.

(94) Asetuksessa (EU) 2019/943 ja direktiivissä (EU) 2019/944 säädetään pienten erillisten ja pienten yhteenliitettyjen verkkojen pakollisesta rajoittamisesta useista syistä. Ennen kaikkea oletetaan, että yleistä sääntelykehystä voidaan soveltaa kaikkiin tilanteisiin sisämarkkinoilla ja että tällaisesta yleisestä soveltamisesta on hyötyä yhteiskunnalle. Vaikka asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklassa tunnustetaan, että poikkeuksia voidaan tarvita erityistilanteissa, nämä poikkeukset voivat monimutkaistaa koko järjestelmää ja muodostaa esteitä markkinoiden yhdentymiselle myös naapurialueilla. Lisäksi poikkeuksen perustelu perustuu yleensä tiettynä hetkenä voimassa olevaan tekniseen ja sääntelykehykseen sekä tiettyyn verkon topologiaan. Kaikki nämä tilanteet muuttuvat väistämättä. On myös tärkeää, että markkinaosapuolet pystyvät ennakoimaan sääntelymuutokset riittävän ajoissa. Siksi kaikkien poikkeusten on oltava kestoltaan rajoitettuja.

(95) Espanja pyytää, että Melillaa koskevia poikkeuksia ei rajoitettaisi ajallisesti, koska Melillan liittäminen Manner-Espanjaan (ja siten unionin mantereen sähköverkkoon) on epätodennäköistä. Komissio hyväksyy Espanjan perustelut, mutta toteaa että Melilla ei ole yksi SEUT-sopimuksen 349 artiklassa tunnustetuista syrjäisimmistä alueista ja että poikkeuksen keston on oltava rajoitettu.

(96) Koska Melillan ja Manner-Espanjan välisestä tulevasta yhteenliittämisestä on epävarmuutta ja koska alueen verkon käytössä on huomattavia ongelmia, komissio katsoo, että on oikeasuhteista myöntää Melillan autonomiselle erillisalueelle poikkeukset ajaksi, joka riippuu sen ja Manner-Espanjan välisen yhteyden toteutumisesta, lukuun ottamatta poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 25 artiklan 2–4 kohdasta, jota sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2029 saakka, kuten valtiontukipäätöksessä asiassa SA. 42270 on vahvistettu,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Myönnetään Espanjan kuningaskunnalle poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklan ensimmäisen kohdan a, b, e, k, o ja p alakohdan, 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9, 10, 11, 14 ja 15 artiklan, 16 artiklan 1 ja 2 kohdan, 22 artiklan 2 kohdan ja 25 artiklan 2–4 kohdan säännöksistä sekä direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdan säännöksistä Melillan osalta.

2 artikla

Asetuksen (EU) 2019/943 ja direktiivin (EU) 2019/944 kaikkiin lueteltuihin artikloihin sovelletaan edellä 1 artiklan nojalla myönnettyä poikkeusta, kunnes Melilla on liitetty Manner-Espanjaan, lukuun ottamatta poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 25 artiklan 2–4 kohdasta, jota sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2029 saakka.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 16 päivänä toukokuuta 2025.

Komission puolesta
Dan JØRGENSEN
Komission jäsen